

Disertační práce Mgr. Jana Tučka zúročuje autorův dlouhodobý badatelský zájem o stále velmi atraktivní a společensky relevantní problematiku, kterou je navzdory vzrůstající odborné produkci podle mého soudu stále třeba zpracovávat a podávat na ni aktuální teoreticko-metodologický náhled. Téma paměti a paměťových studií je totiž nejen velmi široké, ale také bytostně interdisciplinární. Volbu tématu proto kvituji – zůstává ovšem otázkou, do jaké míry se vlastní záměr autorovi podařilo naplnit – a to zejména z formálního hlediska.

Ačkoliv je práce obhajována na antropologickém oboru, nese si sebou bytostně interdisciplinární zaměření a akcenty jednotlivých částí spočívají v oborech jako historiografie, sociologie či filosofie dějin. Právě tyto interdisciplinární přesahy textu jsou jeho integrální součástí, což považuji za velké a možná vůbec hlavní pozitivum předkládané disertační práce. Její vlastní charakter většinou spočívá (s výjimkou poslední, případově laděné studie o Zdeňku Nejedlém) v autorské analýze textů o pamětních bádáních a jejich jednotlivých konceptech a formulace dílčích shrnutí a závěrů. V celkovém pohledu se jako podstatné omezení jeví skutečnost, že text disertační práce je tvořen souborem již dříve vydaných studií (včetně dvou spoluautorských vzniklých ve spolupráci se školitelem), jejichž společným průsečíkem je právě pamětní bádání. Na rozdíl od běžně užívané strukturace disertačních prací je tak poněkud zastřen vlastní cíl celé práce, který je spíše obecného charakteru, tj. „*tázání po způsobech vztahu člověka k dějinám, a to zejména z hlediska konstrukce reprezentací minulosti v limitech různých sociálních praktik a jejich instrumentalizací*“ (s. 9).

V samotných analýzách a interpretacích autor podle mého mínění prokazuje značnou erudici a jako dlouholetý univerzitní pedagog také schopnost orientace v cizojazyčné literatuře a zahraničních konceptech pamětních bádání a to zejména anglosaské, německo-jazyčné a frankofonní provenience. Vzhledem k již avizované šíři tématu pamětních studií je práce spíše přehledem jednotlivých směrů bádání a zdrojem potenciální inspirace pro autorovy následovníky. Výjimku tvoří poslední zařazená studie věnovaná roli Zdeňka Nejedlého a jeho pojetí minulosti, ději a role historika, v níž autor prokazuje, že ani původní historické bádání mu nečiní potíže a jeho závěry je možné považovat (vzhledem k datu vzniku zařazené studie – r. 2009 a následného komentáře v závěru z roku 2021) za relevantní. Vzhledem k tomu, že řada publikovaných studií je staršího data a jejich soubor je předkládán jako práce kvalifikačního typu, autor se snaží reflektovat teoreticko-metodologické, tak i tematické posuny posledních cca deseti až patnácti let bádání v závěrečných shrnutích. Ačkoliv zejména reflexe tuzemského bádání v oblasti paměťových studií je spíše selektivním výčtem publikovaných prací, než analytickým zamyšlením, lze tuto část rámcově akceptovat jako kontextualizující komentář k publikovanému souboru studií.

Jak již bylo naznačeno výše, po formální stránce se jedná o poněkud netradiční formát disertační práce. Ve srovnání s jinými disertacemi, s nimiž jsem se v minulosti v oblasti společenských a humanitních věd setkal (a to jak na FHS, v rámci dalších fakult UK, na jiných univerzitách v ČR, tak i v zahraničí) se nejedná tematicky či strukturou o zcela kompaktní text završující dlouhodobý disertační projekt, ale jde o soubor již dříve vydaných studií doprovázených dílčími retrospektivními komentáři. Autor však zcela jistě svou motivaci k odevzdání tohoto typu práce bude schopen osvětlit v průběhu obhajoby, neboť i svým formálním rozsahem (s přihlédnutím k zařazení dvou z celkového počtu čtyř studií

sepsaných ve spoluautorství se školitelem) patří posuzovaná disertace k textům rozsahově dosti „podprůměrným“.

Vzhledem k výše pojednávaným skutečnostem (či navzdory jim) se domnívám, že Mgr. Jan Tuček ve své práci prokázal, že je schopen samostatně badatelsky pracovat a vtělit výsledky tohoto tvůrčího procesu do seriózně pojatého a vědecky sepsaného pojednání. V očekávání kvalitní obhajoby a disputace před komisí proto disertační práci **doporučuji k obhajobě.**

V Praze, 15. dubna 2021

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.